

A₈₀

Asocierea în participațiune

„Consilier – Taxe și Impozite pentru instituțiile publice“

Asocierea în participațiune

A 80

✓ Reguli privind taxa pe valoarea adăugată	A 80/004
✓ Ajustări de TVA	A 80/004
✓ Evidența contabilă	A 80/005
✓ Deosebirea contractului de asociere în participațiune față de contractul de închiriere	A 80/005

Asocierea în participațiune

În practică, întâlnim situații în care o instituție publică se asociază cu o altă instituție publică sau chiar cu o persoană juridică de drept privat.

Asocierea poate îmbrăca forma unei asocieri în participațiune sau se poate realiza sub forma unui parteneriat public-privat.

În cele ce urmează ne vor referi la reglementarea juridică și fiscală a contractelor de asociere în participațiune.

Conform art. 1949 din Codul civil, contractul de asociere în participație este contractul prin care o persoană acordă uneia sau mai multor persoane o participație la beneficiile și pierderile uneia sau mai multor operațiuni pe care le întreprinde.

Formele de asociere pot fi:

1. asocierea în participație publică;
2. asocierea mixtă public-privat.

Contractul se încheie în scris, cerință impusă de art. 1950 din Codul civil. Asocierea în participație nu poate dobândi personalitate juridică și nu constituie față de terți o persoană distinctă de persoana asociaților. Terțul nu are niciun drept față de asociere și nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat.

Pentru că nu are personalitate juridică, asocierea nu este supusă nici formalităților de publicitate prevăzute pentru persoanele juridice pentru a le face opozabile terțelor persoane. Asocierea este scutită de formalitățile de constituire și nici nu este înscrisă la Registrul Comerțului (așa cum sunt obligate persoanele juridice cu scop lucrativ) sau în Registrul asociațiilor și fundațiilor (unde se înscriu persoanele juridice fără scop lucrativ). Urmând același raționament, asociațiilor nu le sunt aplicabile nici dispozițiile Legii societăților nr. 31/1990, acestea fiind supuse dispozițiilor din contractul de asociere în participațiune.

Pe cale de consecință, asocierea nu apare ca un subiect de drept distinct de membrii care o compun. În raporturile cu terții, asocierea nu va avea drepturi și obligații proprii, ci acestea vor aparține unui sau unora dintre asociați.

Totuși, conform art. 56 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asociația are calitate procesuală activă. Prin urmare, asociația va putea să stea în judecată atât ca reclamant, cât și ca pârât.

Asocierea, așa cum este definită de art. 1949 din Codul civil, este un contract scris, oneros și consensual.

Lipsa personalității juridice a asocierii în participațiune implică anumite particularități în relațiile cu terții în sensul că:

- terții nu au niciun drept împotriva asocierii;
- asociația nu poate avea creditori deoarece nu este subiect de drept.

Asociații rămân proprietarii bunurilor puse la dispoziția asociației.

Ei pot conveni ca bunurile aduse în asociere, precum și cele obținute în urma folosirii acestora să devină proprietate comună.

Bunurile puse la dispoziția asocierii pot trece, în tot sau în parte, în proprietatea

unuia dintre asociați pentru realizarea obiectului asocierii, în condițiile convenite prin contract și cu respectarea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Asociații pot stipula redobândirea în natură a bunurilor prevăzute la alin. (3) la încetarea asocierii.

Potrivit art. 1953 din Codul civil, raporturile dintre asociați și față de terți sunt guvernate de următoarele principii:

- asociații, chiar acționând pe contul asocierii, contractează și se angajează în nume propriu față de terți. Cu toate acestea, dacă asociații acționează în această calitate față de terți sunt ținuti solidar de actele încheiate de oricare dintre ei;
- asociații exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar terțul este ținut exclusiv față de asociatul cu care a contractat, cu excepția cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului;
- orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociaților față de terți este inopozabilă acestora;
- orice clauză care stabilește un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociați este considerată nescrisă.

Forma contractului, întinderea și condițiile asocierii, precum și cauzele de dizolvare și lichidare a acesteia se determină prin convenția părților.

Prin urmare, cauzele de încetare a contractului de asociere în participațiune nu sunt stabilite de lege, ci ele vor fi stabilite prin convenția părților.

Cauzele de încetare ale asocierii pot fi:

I. Cauze legale

1. nedesfășurarea a minimum o operațiune din cele menționate în contract.
2. inexistența sau neutilizarea aporturilor pentru realizarea de operațiuni.

II. Cauze contractuale

Părțile pot stabili orice cauze de încetare cu efect imediat. De exemplu, încetarea asocierii pentru situația utilizării aporturilor comune sau afectate asocierii în scopul de a produce beneficii doar pentru asociatul care le folosește.

III. Cauze operaționale

Situația încheierii asocierii pentru o operațiune sau operațiuni determinate, care, odată finalizate, contractul de asociere încetează prin îndeplinirea scopurilor asocierii, în lipsă de stipulație contrară sau în lipsa voinței părților de a prelungi durata asocierii.

IV. Cauze judiciare

Solicitarea făcută instanțelor de judecată de a constata încetarea contractului și, eventual, atragerea răspunderii contractuale.

Înregistrarea fiscală

Asocierea nu se înregistrează la organele fiscale. Într-o asociere fără personalitate juridică între două sau mai multe persoane juridice române, veniturile și cheltuielile înregistrate se atribuie fiecărui asociat, corespunzător cotei de participare din asociere. Fiecare asociat, persoană juridică română, își îndeplinește obligațiile privind determinarea, plata și declararea impozitului pe profit datorat.

În cazul unei asocieri cu o persoană juridică străină și/sau cu persoane fizice nerezidente, precum și cu persoane fizice române, persoana juridică română trebuie să îndeplinească obligațiile ce îi revin fiecărui asociat, potrivit Titlului II din Codul fiscal.

Reguli privind taxa pe valoarea adăugată

1. Drepturile și obligațiile legale privind taxa pe valoarea adăugată revin asociatului desemnat în acest scop potrivit contractului încheiat între părți, care contabilizează veniturile și cheltuielile. Astfel, acesta exercită dreptul de a deduce TVA aferentă achizițiilor potrivit legii, are obligația de a emite facturi către beneficiar și de a colecta TVA în cazul operațiunilor taxabile.
2. Asociatul administrator efectuează achizițiile asocierii pe numele său și emite facturi în nume propriu către terți pentru livrările de bunuri și prestările de servicii realizate de asociere, urmând ca veniturile și cheltuielile să fie atribuite fiecărui asociat corespunzător cotei de participare în asociere.
3. Bunurile/serviciile care sunt puse la dispoziția asocierii de către membrii săi fără plată, ca aport la asociere în limita cotei de participare stabilite prin contract, nu constituie prestare de servicii/livrare de bunuri cu plată. Bunurile/serviciile care sunt puse la dispoziția asocierii de către membrii săi, în alte condiții, reprezintă livrare de bunuri sau prestare de servicii cu plată.
4. Alocarea cheltuielilor și veniturilor asocierii de către asociatul administrator către membrii asociați nu constituie operațiune impozabilă în sensul art. 126 alin. (1) din Codul fiscal, dacă alocarea se face proporțional cu cota de participare a fiecărui membru al asocierii, astfel cum este stabilită în contractul de asociere.
5. În cazul în care scopul asocierii este acela de a atinge obiective comune, dar membrii asociați acționează în nume propriu față de terți, fiecare persoană va fi tratată drept o persoană impozabilă separată și tranzacțiile respective se impozitează distinct, în conformitate cu regulile stabilite la titlul VI din Codul fiscal. În această situație nu se aplică regulile de la punctele 1-4.

Ajustări de TVA

Asociatul administrator are dreptul/obligația de ajustare a taxei pe valoarea adăugată pentru bunuri/servicii conform art. 148 sau 149 din Codul fiscal, pe perioada de existență a asocierii, astfel:

- a) pentru bunurile/serviciile achiziționate de asociatul administrator, după constituirea asocierii, care sunt destinate utilizării în scopul pentru care a fost constituită asocierea;